

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus II. Argumentum. Simonia, an committatur, si quis nominetur ad
Canonicatum erigendum cum pacto, ut futurus Canonicus teneatur
reficere expensas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

concordiam inire expresse super jurepatronatus, aut super jure presentandi cum interventu pecunie, potest tamen transactionem, aut concordiam inire super Universitate Bonorum, cui sit annexum juspatronatus, aut super honoribus, & preeminentiis Patrono debitis, interveniente pecunia, aut super ipsomet jurepatronatus illud permutando cum alio jurepatronatus. Sed ad hoc ut hujusmodi concordia, & transactio super his omnibus sustineatur preter causam necessitatis, vel utilitatis, requiritur consensus Superioris, ac omnium, vel saltem majoris partis Regularium Monasterii, non quidem pro solemnitate, sed pro interesse ejusdem Monasterii, *Card. de Luca de alienat. discurs. 1. num. 4. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 5. num. 7.* Ac etiam requiritur Beneplacitum Apostolicum, itaut si Monasterium a Fundatore substitutum in universitate bonorum, cui sit annexum juspatronatus, aut in ipsomet jurepatronatus in defectum eorum de familia cederet, renunciaret, aut dimitteret dictam Universitatem, aut honores, & preeminentias Patrono debitas Donatario ultimi de familia, interveniente pretio, vel permutaret juspatronatus, ad quod fuit substitutum cum alio jurepatronatus, quod ipse Donatarius habet in alia Ecclesia absque Beneplacito Apostolico hujusmodi concordia, & transactio non sustineretur, quia Ecclesia, vel Monasterium, non potest alienare, nec remittere jura propria certa absque Beneplacito Apostolico, juxta *Extravagant. Ambitiosæ de reb. Eccles. non alienan. Cephal. conf. 133. num. 78. Altograd. conf. 27. num. 29. lib. 1. Gratian. disc. 1. Eccles. 674. num. 6., & seqq. Card. de Luca de alienat. disc. 1. num. 18. Urceol. de transact. cap. 23. num. 4., & 5. Andreol. controvers. 372. num. 1., & seq. Turricell. de reb. Eccles. non alienan. cap. 8. num. 13., & n. 19. cum seqq.*

Nisi Fundator substituendo Monasterium in jurepatronatus in defectum eorum de familia, dedisset ei facultatem illud alienandi absque hujusmodi Beneplacito, *Card. de Luca de alienat. dicto discurs. 1. num. 128.*

ARGUMENTUM.

Simoniam an committatur, si quis nominetur ad Canonicatum erigendum, cum pacto, ut futurus Canonicus teneatur reficere expensas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione?

SUMMARIUM.

- 1 *Pactum, ut nominatus ad Canonicatum erigendum teneatur reficere expensas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione, an sit simoniacum?*
- 2 *Quæ pacta apponi possunt in presentatione absque simonia?*
- 3 *Conditiones, quæ de jure insunt non inducunt simoniam.*
- 4 *Pœna, præsertim privationis, excusatur per quancumque ignorantium probabilem.*

CASUS II.

IN defectum propriæ lineæ ordinavit Titius in ejus ultimis tabulis erectionem Canonicatus in Ecclesia Cathedrali, reservato Jurepatronatus favore Capituli; Cumque purificata jam dicta substitutione ejus hæres renueret dictam erectionem facere, fuit à Capitulo judicialiter conventus coram A.C., dictoque judicio pendente Capitulum nominavit ad Canonicatum ut supra erigendum, Cajum, sub ea lege, & pacto approbato ab Episcopo, quod nominatus teneatur reficere expensas Ecclesiæ pro lite agitata pro recuperatione nonnullorum bonorum Canonicatus, aliàs non intelligatur nominatus. Lite postmodum superata, sequutaque Canonicatus erectione, Cajus vigore præfatæ nominationis non solum fuit institutus, sed etiam ad titulum ejusdem Canonicatus promotus.

Quo casu quæritur primò -- *An tam Canonici, quam Cajus indigeant absolutione in utroque foro, & quatenus affirmativè?*

Secundò: *An Cajus sit privandus Canonicatu &c.?*

- I** Ad utrumque negativè respondendum cenfeo, quoniam expensæ litis fieri non debebant à Capitulo, cujus jus presentandi non erat in controversia, sed ex bonis, seu fructibus ipsius Canonicatus noviter

viter erigendi; Unde cum pactum, ut Cajus reficeret expensas litis agitate pro erectione Canonici à Capitulo non sit pactum faciens necessarium, quod erat voluntarium, sed sit pactum propalans debitum necessarium ejusdem Caji super Canonatu erigendo, per regul. *Text. in cap. ut praterita 45. de election.* quam opinionem tenuit etiam Sacra Congregatio Concilii in *Meliten. expensarum 3. Martii 1686.* sequitur, quod pactum supradictum non sit simoniacum, & consequenter Canonici, & Cajus non indigent absolutio- ne, nec Cajus privari debet Canonatu.

- 2 Sicuti pacta, quibus quis presentatur à Patrono, ut teneatur jura Beneficii tueri, & scripturas recuperare, aut teneatur alere ipsum Patronum, & ei dare alimenta in casu inopiæ, aut aliquid contribuere pro reparatione Ecclesiæ Patronalis, vel in hujus utilitatem non sunt simoniaca. Ratio est, quia Canonicus, aut Beneficiatus renetur de jure communi defendere jura Canoniciatus, & Beneficii, alere Patronum egenum, reparare Ecclesiam, ut dixi *Par. I. Can. IV. Cas. X. num. 1.*, & conditiones, quæ de jure insunt, non inducunt simoniam, juxta *glos. in cap. significasti de elect. verb. Conditione, ibique Anan. num. 1. Abb. num. 6. Butr. num. 5. Fagnan. in cap. tua nos de simonia num. 16. Rota decis. 137. num. 1. post Consl. Criminal. Farinac. tom. 1.* Eò magis, quia supradictum pactum fuit approbatum ab Episcopo, ideoque potuerunt Partes per bonam fidem in Episcopo evitare omnem culpam, & poenam, & si per ignorantiam simoniacè contraxissent, cum regula sit evitari omnem culpam, & poenam ex actu ignoranter peracto, quatenus ignorantia sit probabilis ex justa causa, præsertim sub fide alicujus viri docti, ut notat *Panormitan. in cap. Apostolica num. 2. de Cleric. excommunicat., ibique Gonzal. nu. 5., & juxta Text. in cap. ut anima num. 2. de constit. in 6.*

- 4 Et prodest regula, quod omnis poena, præsertim privationis, excusatur per quamcumque ignorantiam probabilem, ubi abest dolus, ut in *l. 42. ff. de penis, cap. in penis de regul. jur. in 6. Rot. decis. 473. coram Puteo, & decis. 110. num. 21. coram Ottobono.*

Et ita fuit resolutum à Sacra Congre-

gatione Concilii in una *Civitat. Plebis prætense Simonia 7. Julii 1696.*, quam resolutionem post hæc scripta inveni relata à *Bertacchin. vot. decisiv. 114. n. 5.*

ARGUMENTUM.

Simoniam committit, qui convenit cum Patrono, se aucturum dotem Beneficii, dummodo ad illud presentetur, secus autem si solum supplicet pro presentatione sui ipsius.

SUMMARIUM.

- 1 In augmento dotis, seu in redotatione Beneficii potest deduci in pactum jus patronatus activum absque simonia, secus jus patronatus passivum favore redotantis, & quare? Vide num. 4.
- 2 Dum presentatur quis ad Beneficium potest augere dotem illius absque simonia; sed intellige, ut num. 5.
- 3 Augens dotem Beneficii cum pacto, & conditione, ut ad illud presentetur, committit simoniam.
- 6 Augens dotem Beneficii potest rogare Patronum, ut eum presentet absque labe simonia, si sit dignus, secus si sit indignus & num. 7.

CASUS III.

VAcante Beneficio de Jurepatronatus, cum ejus fructus essent valde diminuti; Titius convenit cum Patrono se aucturum dotem mediante assignatione cujusdam vineæ, dummodo ad illud presentetur, in cujus conventionis, seu pacti executionem de facto idem Titius auxit dotem Beneficii, & correspondivè presentatus fuit à Patrono. Quæritur an hujusmodi conventio, aut presentatio sit simoniaca?

- 1 Respondendum videtur negativè; potest enim quis augere dotem, seu redotare Beneficium cum pacto, & conventionem acquirendi Juspatronatus activum absque labe simoniæ, juxta *Can. III.* de quo *Par. I.* dummodo concurrant requisita, de quibus ibi *Cas. X. num. 3. & seqq.* Ita etiam poterit quis augere dotem, & redotare Beneficium cum pacto, & conventionem acquirendi Juspatronatus passivum favore sui, seu jus, ut presentetur à Patrono ad illud, nec hujusmodi pactum, seu conventio